

Munkfors kommun
kommun@munkfors.se

Beslut för grundskola

efter riktad tillsyn av Forsnässkolan 4-9 i Munkfors kommun

Skolinspektionens beslut

Anmärkning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Forsnässkolan inte uppfyller författningskraven avseende att utforma utbildningen på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen [2010:800]). Skolinspektionen tilldelar Munkfors kommun en anmärkning med stöd av 26 kap. 11 § skollagen. Munkfors kommun ska senast den **1 november 2021** inkomma med en skriftlig redovisning av de åtgärder som vidtagits och hur arbetet med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero fortskridit.

Bakgrund

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn vid Forsnässkolan 4-9 i Munkfors kommun avseende arbetet med trygghet och studiero. Skolinspektionens utredning har genomförts genom att skriftligt underlag har begärts in och därefter har intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och skolans rektor hållits på distans den 9 och 11 mars 2021.

Skolinspektionens bedömning och utredning

Bedömning och motivering till Skolinspektionens ingripande

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med trygghet och studiero på skolan. Tillsynen visar att det finns en problematik på skolan gällande språkbruk som inte är förenligt med skolans värdegrundsarbete och som i sin tur kan påverka elevers känsla av trygghet och studiero. Det förekommer i princip dagligen att elever uttrycker olika könsord och svordomar och att det blivit ett normaliserat sätt att uttrycka sig på. Det sker både i klassrum och i övriga utrymmen samt på raster. Flertalet lärare uppmärksammar och säger till berörda elever men alla vuxna på skolan följer inte direktiven gällande tillsägelse och konsekvenser av språkbruket. Detta kan innebära svårigheter kring när det ska bedömas vara en kränkning eller en konflikt elever emellan vilket i sin tur kan leda till att elever som upplever sig kränkta inte uppmärksammas. Vidare framkommer att skolpersonal har använt sig av elevernas språkbruk med eleverna vilket inte är förenligt med skolans värdegrundsarbete.

Av tillsynen framkommer även att skolan har ett pågående arbete vad gäller att skapa trygghet och studiero för skolans elever. Det framkommer bland annat att ett trygghetsteam har skapats som arbetar förebyggande och främjande samt att elevhälsan är aktiv i arbetet med trygghet och studiero. Det framkommer också att trygghets- och trivselenkäter genomförts. Dessa har analyserats och ligger till grund för pågående och planerade insatser i syfte att skapa trygghet och studiero för eleverna. Skolinspektionen kan dock konstatera att skolans arbete med trygghet och studiero inte har hunnit uppnå ett fullgott resultat. Vidare finns personal som inte efterlever rutiner

enligt skolans ordningsregler fullt ut och det krävs ett fortsatt arbete med implementering av arbets- och förhållningssätt för att motverka det hårda språkbruket på skolan. Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att bristen är mindre allvarlig och tilldelar därför Munkfors kommun en anmärkning.

Det är av stor vikt att det påbörjade samt planerade arbetet fortgår och intensifieras på skolan i syfte att skapa trygghet och studiero för skolans alla elever. Det är även viktigt att arbetet följs upp och utvärderas kontinuerligt.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). I läroplanen anges att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Av förarbetena till skollagen framgår att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. Det förebyggande arbetet är centralt. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, lärare och annan personal om de gemensamma värdena som ska gälla. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd är även det en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö för alla elever. Det finns dock situationer när de åtgärder som vidtagits i förebyggande syfte inte är tillräckliga och där disciplinära åtgärder behövs för att säkerställa en god studiemiljö (se prop. 2009/10:165 s. 319-320).

Skolinspektionens utredning

Vid genomförda intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal samt rektor framkommer enhetligt att det på skolan förekommer ett språkbruk som inte är förenligt med skolans arbete med trygghet och studiero. Det förekommer i princip dagligen att elever uttrycker olika könsord och svordomar och eleverna beskriver det som att det blivit ett normaliserat språkbruk på skolan. Samtidigt uppger eleverna att de vet att det egentligen inte är bra att det blivit så. Rektor beskriver att han vet om att språkbruket är dåligt i flera av klassrummen och att eleverna säger fula saker till varandra och springer runt, vilket i sin tur stör arbetsron på lektionerna. Även i planen för kränkande behandling uppmärksammas i trygghets- och trivselenkäterna att merparten av eleverna uppgett att det ofta används ett "fult språk" och ett mindre antal har uppgett att de ofta får fula ord sagda till sig. Vidare framgår att nära hälften av eleverna anser att det sker verbala kränkningar på skolan.

Något som även framkommer i samtliga intervjuer är att alla vuxna på skolan inte följer de uppsatta direktiven gällande tillsägelse och konsekvenser av språkbruket. Det medför svårigheter kring när det ska bedömas vara en kränkning eller en konflikt elever emellan samt att eleverna uttrycker att de inte går till alla vuxna om de ser eller hör något som kan upplevas som en kränkning. Även rektor har i intervjun beskrivit att

det finns en skillnad i hur de vuxna på skolan bemöter elever och tar tag i uppkomna konflikter.

Vidare beskriver rektor att det finns exempel på elever som andra elever kan känna sig otrygga med, vilket även elever, lärare och elevhälsa uppmärksammat. Rektor beskriver att det förekommer kränkningar och orosmoment kring vissa elevgrupper och tillägger att han vill ha en förändring kring att vissa elever gör att andra elever känner sig otrygga. Rektorn uppger att det framkommit även i trygghetsenkäter att det finns elever som det varit lite otryggt kring. Rektor beskriver även i intervjun att det förekommit att vuxna på skolan, såväl lärare som resurspersonal, har skämtat med eleverna och använt sig av elevernas språkbruk, vilket han tagit upp med berörda.

Gällande den generella tryggheten på skolan beskrivs den av samtliga intervjuade att de överlag upplever att skolan är en trygg plats att vara på. Det är tillåtet att vara "sig själv" och de flesta känner varandra på skolan. Rektorn säger att han upplever att det är ett relativt bra ledarskap i klassrummen men att vissa lärare behöver tryggas mer i vissa elevgrupper och att studieron varierar beror på ledarskapet i klassrummet. Med en tydlig struktur och ett tydligare ledarskap skapas det generellt en bättre studiero.

Rektor uppger att skolan påbörjat ett arbete för att skapa en större trygghet och studiero, bland annat genom att det skapats ett trygghetsteam för att kunna arbeta mer förebyggande utifrån att det uppmärksammas att det förekommer kränkande behandling på skolan. Skolan genomför vidare en enkät varje månad gällande trygghet och studiero och som ligger till grund för ett fortsatt arbete där rektor, i samverkan med skolans trygghetsteam, skapar sig en bild av elevernas skolmiljö. Syftet beskrivs vara att samla in information för analys och vidare insatser av olika aktörer. Det genomförs trygghetsvandringar på skolan varje termin för att lokalisera eventuella områden på skolan där eleverna känner sig otrygga. Skolan har startat upp styrda rastaktiviteter och ökat vuxennärvaron i gemensamma elevutrymmen.

Vid genomförda intervjuer samt insamlad dokumentation, såsom likabehandlingsplan och ordningsregler, framkommer att det uppmärksammas att det finns ett behov av ett fortsatt arbete kring trygghet och studiero på skolan. Vid skolans analys av genomförda trygghets- och trivselenkäter under läsåret 2020 har det av skolans rektor initierats och påbörjats flera aktiva insatser under höstterminen 2021. Vidare är elevhälsan aktiv i arbetet vad gäller trygghet och studiero genom att delta i arbetslagsmöten där de får information om kränkningar skett på skolan. Elevhälsan kan då stötta med råd till lärarna. Elevhälsan arbetar även med att skapa relationer till eleverna för att stötta dem mer aktivt i skoldagen. Delar av elevhälsan arbetar även med att finnas ute i skolmiljön och med att samtala med eleverna om värdegrund och genusfrågor. Även insatser i arbetet mot språkbruket på skolan är under planering och genomförande.

Vid tillsynen har även utredare Linda Lundberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Sabina Östling

Sabina Östling
Beslutsfattare
Signerat av: Sabina Östling

X Maud Wilhelmsen

Maud Wilhelmsen
Föredragande
Signerat av: Maud Wilhelmsen

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se